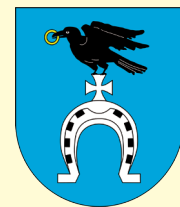

Przegląd Wydarzeń

w gminie Ruda-Huta

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY PAŹDZIERNIK 2021 nr 3 (63) ISSN 16897943

Powiatowy Dzień Konia Zimnokrwistego

7 lipca 2021 r. w Żalinie-Kolonii odbył się III Przegląd Hodowlany Koni Zimnokrwistych połączony z Końlimpiadą dla dzieci w ramach Powiatowego Dnia Konia Zimnokrwistego. - str. 3.

Festiwal „Wyżyna Teatralna” -OFFLINE

W dniach 29 lipca - 1 sierpnia 2021 r. w CKiR w Rudce odbyła się czternasta edycja Ogólnopolskiego Festiwalu Teatrów i Monodramistów Wyżyna Teatralna. Tegoroczna edycja Wyżyny przebiegała pod hasłem OFFLINE. - str. 4.

Spotkanie z regionalistą Antonim Franeckim

6 sierpnia 2021 r. w Hucie Kultury odbyło się spotkanie z regionalistą Antonim Franeckim. Wydarzenie miało charakter wyjątkowy, ponieważ było również podsumowaniem 15 lat współpracy z gminą Ruda-Huta. - str. 8.

Nadanie sztandaru OSP w Rudzie

11 września 2021 r. miała miejsce uroczystość nadania sztandaru jednostce Ochotniczej Straży Pożarnej w Rudzie. - str.2.

Złote Gody

14 września 2021 roku 18 par z terenu gminy Ruda-Huta świętowało 50. rocznicę zawarcia związku małżeńskiego.

Podczas uroczystości zorganizowanej w Hucie Kultury uhonorowano Odznaczeniami „Za Długoletnie Pożycie Małżeńskie” przyznane przez Prezydenta RP następujące pary: **Wiesławę i Ryszarda Antoniewiczów**, **Jadwigę i Lecha Błaszczuków**, **Anielę i Henryka Gaików**, **Mieczysławę i Zdzisława Grojeckich**, **Jadwigę i Stanisława**

Juścińskich, **Teresę i Jana Klepackich**, **Irenę i Józefa Kuczyńskich**, **Danutę i Marka Lasocińskich**, **Teresę i Sławomira Łuciów**, **Teresę i Jana Makowskich**, **Helenę i Jana Ochotów**, **Stanisławę i Piotra Polakowskich**, **Celinę i Witolda Rejniaków**, **Reginę i Czesława Rybaków**, **Danutę i Mieczysława Smalów**, **Wiesławę i Stanisława Staniewiczów**, **Marię i Tadeusza Wazelinów**, **Irenę i Romana Wojdów**.

Jubilaci otrzymali pamiątkowe statuetki, odznaczenia, listy gratulacyjne oraz wiązanki kwiatów, które wręczyli: wójt gminy Ruda-Huta **Kazimierz Smal**, przewodniczący Rady Gminy Ruda-Huta **Piotr Śliwa** oraz przewodniczący Rady Powiatu Chełmskiego **Jarosław Walczuk**.

Wszyscy życzyli Dostojnym Jubilatom wielu kolejnych wspólnie przeżytych rocznic w zdrowiu, szczęściu rodzinnym i życzliwości ze strony najbliższych.

Anna Nowosad

Nadanie sztandaru OSP w Rudzie

11 września 2021 r. miała miejsce uroczystość nadania sztandaru jednostce Ochotniczej Straży Pożarnej w Rudzie.

Uroczystości rozpoczęła msza św. w intencji strażaków, podczas której został poświęcony nowy sztandar. Mszę w kościele parafialnym w Rudzie-Hucie koncelebrowali kapelan strażaków ksiądz **Łukasz Bo-**

guta i proboszcz **Aleksander Tabaka**. Po mszy nastąpiło poświęcenie samochodów strażackich. Uroczystości rozpoczęła msza św. w intencji strażaków, podczas której został poświęcony nowy sztandar. Mszę w kościele parafialnym w Rudzie-Hucie koncelebrowali kapelan strażaków ksiądz **Łukasz Boguta** i proboszcz **Aleksander Tabaka**. Po mszy nastąpiło poświęcenie samochodów strażackich. Ochotniczej Straży Pożarnej w Rudzie.

Ewa Huzar

Powiatowy Dzień Konia Zimnokrwistego

7 lipca 2021 r. w Żalinie-Kolonii odbył się III Przegląd Hodowlany Koni Zimnokrwistych połączony z Końlimpiadą dla dzieci w ramach Powiatowego Dnia Konia Zimnokrwistego.

Na imprezie zebrało się nie tylko liczne grono hodowców i miłośników koni, ale również dzieci, które z ciekawością przyglądały się pokazom coraz rzadziej spotykanych koni zimnokrwistych, jak również uczestniczyły w przygotowanych dla nich konkurencjach.

Organizator przeglądu Lubelski Związek Hodowców Koni reprezentowany był przez: dyrektora biura **Jacka Kozika**, kierownika ds. hodowlanych **Andrzeja Kosiora**, gł. specjalistę ds. hodowli koni **Joannę Szulowską** oraz prezesa Terenowego Koła Hodowców Koni w Chełmie **Jarosława Dąbrowskiego**.

15 hodowców zaprezentowało 26 klaczy i ogierów z pełnym rodowodem w dwóch kategoriach: konie jednoroczne oraz dwuletnie. Komisja oceniała ich budowę zewnętrzną i chód oraz przyznała miejsca: konie jednoroczne: 1. miejsce ogier **KAJETAN-NT** (matka **KARIN**, ojciec **URAL**) właściciel **Tomasz Niedźwiecki**; 2. miejsce klacz **BIANKA** (matka **BADURA**, ojciec **JUSTIK**) właściciel **Tomasz Niedźwiecki**; 3. miejsce klacz **RÓŻA** (matka **RAKIETA**, ojciec **URAN**) właściciel **Kamil Dąbrowski**. Konie dwuletnie: 1. miejsce klacz **GALA** (matka **GWARA**, ojciec **FARAON**) właściciel **Krzysztof Wawron**; 2. miejsce ogier **KARMEŁ NT** (matka **KARIN**, ojciec **URAL**) właściciel **Tomasz Niedźwiecki**; 3. miejsce klacz **WIORA** (matka **WESTEDA**, ojciec **IWIOR**) właściciel **Patryk Gajos**.

Puchar Starosty Chełmskiego dla najładniejszego konia przeglądu otrzymała klacz **GALA**, której właścicielem jest **Krzysztof Wawron**.

Puchar prezesa Terenowego Koła Hodowców dla najmłodszego hodowcy przeglądu otrzymał **Kamil Dąbrowski**.

Na obchodach Powiatowego Dnia Konia Zimnokrwistego obecni byli: przewodniczący Rady Powiatu w Chełmie **Jarosław Walczuk**, starosta chełmski **Piotr Deniszcuk**, przewodniczący Rady Gminy Ruda-Huta **Piotr Śliwa**, wójt gminy Ruda-Huta **Kazimierz Smal**, radni, kierownictwo urzędu, kierownicy jednostek organizacyjnych gminy.

Do konkursu „Końlimpiada”, zorganizowanego przez Gminny Ośro-

dek Kultury w Rudzie-Hucie, zgłosiło się 51 uczestników. W konkurencji I „Podkuj konia”, wzięło udział 31 uczestników: 1. miejsce **Jakub Borodej** (6 pkt.), 2. miejsce **Laura Remiś** (5 pkt.), 3. miejsce **Piotr Wolanin** (4 pkt.), 4. miejsce: **Maximilian Śliwiński** (3 pkt.), 5. miejsce **Adam Szakuła** (2 pkt.), 6. miejsce **Antoni Pietrzak** (1 pkt.) Nagrodzeni za udział: **Tomasz Sadowski**, **Wiktoria Dzduduch**. W konkurencji II „Napój konia” wzięło udział 40 uczestników: 1. miejsce **Hanna Kamińska** (6 pkt.), 2. miejsce **Magdalena Kwitek** (5 pkt.), 3. miejsce **Kacper Walczuk** (4 pkt.), 4. miejsce **Gabrysia Korzeniewska** (3 pkt.), 5. miejsce **Hubert Wingert** (2 pkt.), 6. miejsce **Katarzyna Dragan** (1 pkt.) Nagrodzeni za udział: **Adam Szakuła**, **Dawid Sitarz**. W konkurencji III „Końskie trudy” wzięło udział 36 uczestników: 1. miejsce **Kacper Kwitek** (6 pkt.), 2. miejsce **Hubert Wingert** (5 pkt.), 3. miejsce **Katarzyna Dragan** (4 pkt.), 4. miejsce **Kuba Sarzyński** (3 pkt.), 5. miejsce **Maximilian Śliwiński** (2 pkt.), 6. miejsce **Gabrysia Korzeniewska** (1 pkt.) Nagrodzeni za udział: **Kacper Walczuk**, **Piotr Wolanin**. W konkurencji IV „Rzut podkową” wzięło udział 43 uczestników: 1. miejsce **Hubert Wingert** (6 pkt.), 2. miejsce **Katarzyna Dragan** (5 pkt.), 3. miejsce **Jakub Borodej** (4 pkt.), 4. miejsce **Maximilian Śliwiński** (3 pkt.), 5. miejsce **Kacper Kwitek** (2 pkt.), 6. miejsce **Lena Książek** (1 pkt.) Nagrodzeni za udział: **Maja Kozłowska**, **Magdalena Kwitek**. W konkurencji V „Kupić konia w worku” wzięło udział 36 uczestników: 1. miejsce **Kacper Walczuk** (6 pkt.), 2. miejsce **Hubert Wingert** (5 pkt.), 3. miejsce **Tomasz Sadowski** (4 pkt.), 4. miejsce **Piotr Wolanin** (3 pkt.), 5. miejsce **Katarzyna Dragan** (2 pkt.), 6. miejsce **Kacper Rudzki** (1 pkt.) Nagrodzeni za udział: **Alicja Morciś**, **Maximilian Śliwiński**. W konkurencji VI „Szukanie igły w stogu siana” wzięło udział 40 uczestników: 1. miejsce **Zuzanna Szwałikowska** (6 pkt.), 2. miejsce **Gabryla Korzeniewska** (5 pkt.), 3. miejsce **Maximilian Śliwiński** (4 pkt.), 4. miejsce **Kacper Kwitek** (3 pkt.), 5. miejsce **Katarzyna Dragan** (2 pkt.), 6. miejsce **Adam Szakuła** (1 pkt.) Nagrodzeni za udział: **Maja Kozłowska**, **Tomasz Sadowski**. Nagroda specjalna dla najmłodszych uczestników: **Wojciech Wawron**, **Paweł Jachymczak**, **Lena Dragan**. Rozgrywki sędziowali: **Damian Grzywna**, **Karol Sobczuk**.

Dzień zakończył się koncertem koncertem Haliny Mysakowskiej.

Festiwal „Wyżyna Teatralna” -OFFLINE

W dniach 29 lipca - 1 sierpnia 2021 r. w CKiR w Rudce odbyła się czternasta edycja Ogólnopolskiego Festiwalu Teatrów i Monodramistów Wyżyna Teatralna. Tegoroczna edycja Wyżyny przebiegała pod hasłem OFFLINE.

Festiwal otworzył spektakl Teatru OKO pt.: „Zadra” w wykonaniu Karoliny Szwalikowskiej, Marceli Dąbrowskiej i Marcina Woszczewskiego. Następnie odbyła się inauguracja festiwalu OFFLINE, której dokonali Wójt Gminy Ruda-Huta Kazimierz Smal oraz Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Rudzie-Hucie Marcin Woszczewski.

Podczas oficjalnego otwarcia świętowano jubileusz 15-lecia działal-

Podczas kolejnych dni mogliśmy zobaczyć Teatr Rejwach ze spektaklem „Polowanie”, Teatr Straszyleńka z „Pucybutką”, Teatr małych form „Sylaba” z „Decyzją”, Teatr NOTOCO senior z „Bielą/fundacją” i „I tak to właśnie jest”, Teatr Przemek i Mirek ze „Skrzatami”, Teatr Pomarańcze W Uchu na Skarpie Bez Kartki ze „Smolarkiem” i Teatr Krzyk z „...”.

Widzowie mieli okazję obejrzeć 2 pokazy powarsztatowe oraz Latający Teatr Kantorowi ze spektaklem „Kantor Tu Jest” w reżyserii **Magdalena Miklasz**, zrealizowanym w ramach trzeciej odsłony projektu **Moniki Adamiec** – Latający Teatr Kantorowi. Warsztaty teatralne prowadzone były przez **Barbarę Szarwiło**, **Przemka Gąsiorowicza**, natomiast warsztaty „Trzy Historie z Morałem” przeprowadził **Damian Grzywna**.

ności Teatru OKO. Tego dnia zaprezentowali się jeszcze Duet Męski Bez Nazwy ze spektaklem „IXIŃSKI” i MMS impro z „improFF – Wieczór improwizacji bezpośredniej; metoda Face! Tu! Face!” oraz koncentrował zespół „BOKORYNA”.

Patronat Honorowy sprawowali: **Jarosław Stawiarski** - Marszałek Województwa Lubelskiego, **Piotr Deniszczyk** - Starosta Chełmski, **Kazimierz Smal** - Wójt Gminy Ruda-Huta.

Wizyta dzieci z Instytutu Głuchoniemych

24 czerwca 2021 r. do gminy Ruda-Huta przyjechały dzieci wraz z opiekunami z Instytutu Głuchoniemych im. Jakuba Falkowskiego w Warszawie.

Goście podziwiali potężny dąb Bolko w Hnieszowie, zobaczyli graniczną rzekę Bug w Świerżach oraz zwiedzili wiatrak typu „koźlak” w Żalinie. Dodatkową atrakcją było odnalezienie w terenie dwóch skrytek geocache.

Zadra

18 września 2021 r. w sali widowiskowej Huty Kultury, miała miejsce prezentacja spektaklu „Zadra” w wykonaniu Teatru OKO, działającego przy Gminnym Ośrodku Kultury w Rudzie-Hucie.

Inspiracją scenariusza jest dramat Richarda Rashke pt. „Droga Estero” w tłumaczeniu Marka Bema. „Zadra” to opowieść o wspomnieniach byłej więźniarki nazistowskiego obozu zagłady w Sobiborze. To już czwarta odsłona tego spektaklu. Tym razem w rolę Estery wcieliła się Marcela Dąbrowska, jej „głosem wewnętrznym” była Karolina Szwalikowska, natomiast w roli dziennikarza po raz kolejny można było zobaczyć Marcina Woszczewskiego, który jest jednocześnie reżyserem spektaklu.

Po spektaklu odbyła się dyskusja, w której wzięli udział: kierownik Muzeum i Miejsca Pamięci w Sobiborze **Tomasz Oleksy-Zborowski**, wójt gminy Ruda-Huta **Kazimierz Smal**, nauczycielka języka polskiego Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie **Anna Bąk**, regionalista **Antoni Franecki**, a także zgromadzona publiczność. Prowadzącym rozmowę był **Marcin Woszczewski**.

Iwona Borodej

Bądź wolny od nałogów

W lipcu i sierpniu 2021 r. Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie realizował projekt finansowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach, którego został ogłoszony konkursu fotograficzno-graficzny „Bądź wolny od nałogów”.

Pierwszy etap projektu rozpoczął się 4 sierpnia 2021 r. Osoby uczestniczące w konkursie udały się do Krainy Rumianku w Hołowni.

Na miejscu uczestnicy wzięli udział w grze terenowej, której tematem przewodnim było uwolnienie Krainy Rumianku od Złego Licha. Obecność zmyry objawiała się przede wszystkim ogólną biedą w krainie: kury nie znosiły jajek, krowy nie dawały mleka, Licho kradło buty mieszkańcom i porywało kobiety, zostawiając je kilkadziesiąt kilometrów od Krainy Rumianku.

Ekipa nie mogła przejść obojętnie wobec ludzkiej krzywdy. Dlatego też przystąpiła do działania i zbierania odpowiedniej ilości magicznych rumianków, by za ich pomocą, bez dodatkowych przygód pozbyć się złego Licha.

W nagrodę za dobrze wykonane zadanie miejscowe panie postanowiły opowiedzieć o swoim regionie i nauczyć praktycznych rzeczy podczas warsztatów pieczenia smakowitych rogalików z powidłami oraz wyrobu naturalnego i wspaniale pachnącego mydła. Na koniec wszyscy zostali poczęstowani przepyszną pieczoną kiełbaską.

Drugi etap projektu to rozstrzygnięcie konkursu, które nastąpiło 24 sierpnia 2021 r. w Hucie Kultury. Komisja w składzie: **Jadwiga Walczuk**, **Marta Kor-das**, **Iwona Matejuk** wyłoniła zwycięzców w dwóch kategoriach wiekowych: 7-10 lat – I m-ce **Jakub Zwierzyński**, II m-ce **Antoni Dziaduk**, III m-ce **Kac-per Szalewicz**, 11-15 lat – I m-ce **Maja Bierut**, II m-ce **Julia Skrzypiec**, III m-ce **Zbigniew Laskowski**.

Prace nagrodzonych uczestników zostały umieszczone w kalendarzu na 2022 rok promującym projekt.

Barbara Humeniuk

Obóz KravMaga

16 studentów sekcji Krav Maga Survival brało udział w wyjeździe rekreacyjno-sportowym „Krav Maga Lato 2021”, które podsumowywało sezon treningowy 2021. W tym roku odpoczywali w Jedlance Starej w Ośrodku Wypoczynkowym Leśna Ryba.

Studenci brali udział w wielu aktywnościach, wymienić tu można: treningi systemu Krav Maga, zaprawy i ćwiczenia siłowo wytrzymałościowe oraz różne gry, flamingi, tukany, jednorożce, frisbee czy legendarne już rugby. Dodatkowo każdy z uczestników musiał zrobić babkę z piasku, a potem specjalnie o nią zadbać. Nie obyło się też bez szansy na zdobycie statusu NIEŚMIERTELNEGO i tu dodać należy, że w tym roku jedna z osób już się o NIEŚMIERTALNOŚĆ otarła.

Damian Grzywina

Wakacje z Gminnym Ośrodkiem Kultury

W lipcu i sierpniu 2021 r. Gminny Ośrodek Kultury zapewnił dzieciom i młodzieży szereg atrakcji, dzięki którym podczas wakacji nie mogły się nudzić a jednocześnie mogły poznać wiele ciekawych i zabytkowych miejsc.

14 lipca 2021 r. Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie organizował wycieczkę dla dzieci i młodzieży do Parku Labiryntów w Rąbłowiu oraz Muzeum Nietypowych Rowerów w Gołębiu.

Pośród Rąbłowski Labiryntów uczestnicy mieli możliwość wzięcia udziału w kilku opierających się na spostrzegawczości i orientacji w terenie grach terenowych. Zbierali pieczątki, słowa, cyfry, informacje, a wszystko to cały czas błądząc po labiryncie, gubiąc się i odnajdując wzajemnie.

Drugim punktem całego wyjazdu było zwiedzanie Muzeum Nietypowych Rowerów w Gołębiu. Każdy z uczestników wycieczki mógł przejechać się na cudach będących eksponatami w tym przedziwnym, ale pełnym pasji miejscu. Założycielem i konstruktorem w tym niezwykłym muzeum jest **Józef Majewski**.

Ostatnim i powrotnym punktem wyjazdu było złapanie oddechu i posilenie się w restauracji MC Donald's, gdzie ze względu na tropikalną pogodę największym powodzeniem cieszyły się lody.

21 lipca 2021 r. został zorganizowany wyjazd do kina „Zorza” w Chełmie na projekcję bajki dla dzieci i młodzieży pt. „Piotruś Królik 2”.

7 sierpnia 2021 r. Gminny Ośrodek Kultury zorganizował wycieczkę szynobusem do Muzeum i Miejsca Pamięci w Sobiborze. Uczestnicy wyjazdu mieli okazję przybliżyć sobie bolesną ale niezwykle ważną historię naszego regionu.

W dniach od 18 do 20 sierpnia 2021 r. Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie zorganizował wycieczkę w Góry Świętokrzyskie - Tropiciele Świętokrzyskich Czarownic.

Pierwszego dnia wycieczki uczestnicy odwiedzili dęba Bartka-Królą Puszczy Świętokrzyskiej, jednego z najstarszych dębów w Polsce, który znajduje się w miejscowości Zagnańsk niedaleko Kielc. Następnym punktem tego dnia była wyjątkowa atrakcja na skalę krajową, Oceanka, która stanowi wielkie akwaria ze zwierzętami wodnymi z całego świata.

Drugiego dnia wycieczkowicze udali się w pieszą wędrowkę do Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Drogą królewską, którą również Król Jagiełło pokonał, dotarli na górę Święty Krzyż. Zwiedzili najstarsze polskie sanktuarium w którym znajdują się Relikwie Drzewa Krzyża Świętego. Tego samego dnia zdobyli Łusą Górę i poszukiwali czarownic w Gołoborzu - rumowisku skalnym na północnym stoku Łysej Góry, gdzie według legendy odbywał się sabat czarownic.

Trzeciego dnia zwiedzali zamek w Chęcinach. Pełnił on funkcje rezydencjonalne dla polskich władców oraz ich rodzin. W zamkowych murach kilkakrotnie gościli królowie z dynastii piastowskiej: Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, a także Władysław Jagiełło. Legenda głosi, że Królowa Bona, żona Zygmunta I Starożytnego przewoziła swoje skarby przez most, który się załamał i wszystko utonęło, a duch królowej pojawia się na Zamku w Chęcinach i poszukuje swojej własności.

Zwiedziliśmy również Pierwsze Centrum Neandertalczyka. To wyjątkowe miejsce, w którym zbiegają się pradawne losy człowieka z najnowszymi odkryciami współczesnej nauki.

Ostatnią kryjówką, gdzie szukali czarownic, była Jaskinia Raj. Jaskinia krasowa, która zachwyca bogactwem i różnorodnością kalcytowych form naciekowych. Występują tutaj skupiska stalaktytów o unikatowym na skalę światową zagęszczeniu. Wśród ciemnych korytarzy można było znaleźć skamieniałą postać czarownicy ukrytą przed światem.

Iwona Matejuk

Seminarium Sztuk Walki Low Kick Ruda-Huta

18 lipca 2021 r. w Szkole Podstawowej w Rudzie-Hucie odbyło się Otwarte Seminarium Sztuk Walki Low Kick Ruda-Huta.

26 zawodników miało możliwość uczestniczenia w trzech zróżnicowanych treningach. Każdy z instruktorów przygotował odpowiedni blok tematyczny. Szkolenie obejmowało swoim zakresem m.in.: stójkę - walkę w parterze i kontrolę zatrzymanego celem przeszukania lub dalszego transportu. Zajęcia prowadzili instruktorzy: Boks Birmański - Lethwei - **Zbigniew Wyrzykowski**, MMA - **Piotr Skrobias**, GROM Combat - **Adam Kanoniuk**.

Damian Grzywna

Pracowite lato zespołu Bokoryna z Żalina

18 lipca 2021 r. – zespół „Bokoryna” miał przyjemność wystąpić na XI Jarmarku Leśnym w Wyrkach.

30 lipca 2021 r. – „Bokoryna” śpiewająco uczestniczyła w obchodach Jubileuszu 15-lecia działalności artystycznej „Teatru OKO” podczas Wyżyny Teatralnej organizowanej w Centrum Kultury i Rekreacji w Rudce, Gmina Ruda-Huta.

6 sierpnia 2021 r. – w Hucie Kultury „Bokoryna” zaśpiewała „Sto lat” oraz „Pognała wołki” dla regionalisty Antoniego Franeckiego z okazji 15-lecia współpracy z Gminą Ruda-Huta organizowanego przez Bibliotekę Publiczną.

8 sierpnia 2021 r. – odbył się koncert zespołu „Bokoryna” w Woli Uhruskiej na Pikniku Rodzinnym #Szczepimysie.

22 sierpnia 2021 r. – zespołu „Bokoryna” koncertował na II Zjeździe Bytynian w Bytyniu.

29 sierpnia 2021 r. – zespół „Bokoryna” godzinę koncertował podczas Gminnych Dożynek w Wojślawicach, na które został zaproszony przez Dyrektora Gminnego Centrum Kultury Sportu i Turystyki Małgorzatę Paździor-Król.

4 września 2021 r. – na zaproszenie Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie zespół „Bokoryna” koncertował na finale trzeciej edycji konkursu Kobieta Gospodarna Wyjątkowa w amfiteatrze w Kumowej Dolinie.

5 września 2021 r. – koncert zespołu „Bokoryna” na Ekologicznym pikniku rodzinnym w Sosnowce, na zaproszenie Jolanty Mikulskiej Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury.

Iwona Borodej

Wycieczka do Roztoczańskiego Parku Narodowego

3 września 2021r. 38 uczniów Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie z klas V-VIII uczestniczyło w wyjeździe połączonym z zajęciami edukacyjnymi do Roztoczańskiego Parku Narodowego.

Wycieczkę rozpoczęto od zwiedzania Ośrodka Edukacyjno Muzealnego w Zwierzyńcu - jednym z najpiękniejszych polskich miasteczek, którego natura otoczyła wspaniałymi lasami jodłowo-bukowymi. Uczniowie zapoznali się z jego historią oraz bogatą florą i fauną. Następnie zobaczyli wystawę „W krainie jodły, buka i tarpana”, prezentowaną w Ośrodku Edukacyjno-Muzealnym, która składała się z 11 dioram prezentujących 17 środowisk. Ten niepowtarzalny, multimedialny spektakl, wzbogacony odpowiednią scenografią, światłem i dźwiękiem, zabrał uczestników wycieczki w swoistą wyprawę w świat przyrody Parku i Roztocza.

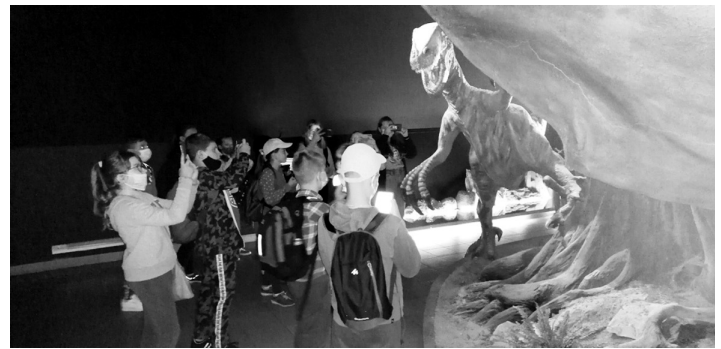
Po zwiedzeniu ekspozycji uczniowie udali się na projekcję o Roztoczańskim Parku Narodowym. Potem spotkano się z przewodnikiem, Markiem Petlickim, który w ciekawy i interesujący sposób pokazał

okolice. Uczniowie przeszli ścieżką dydaktyczną na Bukową Górę. Podczas spaceru wszyscy podziwiali wspaniałe drzewostany sosnowe, jodłowe i bukowe. Po dotarciu na szczyt góry można było zobaczyć imponujący krajobraz Roztocza Środkowego. Po krótkim odpoczynku wyruszone dalej, do miejscowości Sochy. Wieś została spacyfikowana przez Niemców 1 czerwca 1943 roku. Zginęła większość mieszkańców. Dziś znajduje się tam cmentarz, na którym zostali pochowani.

Uczestnicy zobaczyli stawy Echo, położone w płaskiej, rozległej dolinie, wśród lasów, u stóp wydmy. Stanowią one atrakcję Zwierzyńca zarówno pod względem krajobrazowym, jak i rekreacyjnym. A na zakończenie wycieczki zwiedzili barokowy kościół „Na Wyspie” pw. św. Jana Nepomucena z 1747r.

Wycieczka była zorganizowana przez **Stanisławę Świerczyńską** w ramach projektu ekologicznego LOP Oddział w Chełmie „Żeby chronić, trzeba poznać” współfinansowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. Uczestnicy zwiedzili wiele ciekawych miejsc, poszerzyli wiedzę o florze i faunie Roztoczańskiego Parku Narodowego.

Dorota Sawicka

Warsztaty kosmetyczne

11 sierpnia 2021 r. w Bibliotece Publicznej odbyły się warsztaty kosmetyczne prowadzone przez Joannę Nadolską-Szybę, na co dzień zajmującą się pielęgnacją cery.

Podczas zajęć uczestniczki wypróbowały szereg kosmetyków, od oczyszczających cerę, preparat do mikrodermabrazji aż do podkładów. Prowadząca dobrała dla każdej uczestniczki odpowiedni do jej cery kolor fluidu. Przekazała mnóstwo ciekawych informacji jak pielęgnować cerę, co stosować na różnego rodzaju problemy skórne, jak dobrać podkład do cery. Było to bardzo ciekawe i niezwykle wartościowe spotkanie. Przekazane wskazówki na pewno przydadzą się każdej uczestniczce w codziennej pielęgnacji i dbaniu o cerę.

Marta Kordas

Spotkanie z regionalistą Antonim Franeckim

6 sierpnia 2021 r. w Hucie Kultury odbyło się spotkanie z regionalistą Antonim Franeckim. Wydarzenie miało charakter wyjątkowy, ponieważ było również podsumowaniem 15 lat współpracy z gminą Ruda-Huta.

W pierwszej części spotkania toczyła się rozmowa na temat najnowszej książki „Było...minęło. Czytanki historyczne z gminy Ruda-Huta”. Poruszają one szereg faktów dotyczących terenu obecnej gminy Ruda-Huta, m.in.: skąd wzięły się nazwy miejscowości, wydarzenia dotyczące bitew powstania styczniowego, wydarzeń II wojny światowej, postaci **Henryka Michała Kamieńskiego** czy Wieniawskich, którzy tu przebywali. Wszystkie czytanki, choć ubrane w formę literacką, oparte są na prawdziwych wydarzeniach. W kolejnej części spotkania pokrótce omówione zostały wszystkie publikacje oraz artykuły Antoniego Franeckiego: *Ślady dziejów gminy Ruda-Huta, Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Michała Kamieńskiego, Bitwy powstania styczniowego na terenie dzisiejszej gminy Ruda-Huta*. Ponadto przywołane zostały artykuły w Przeglądzie Wydarzeń w gminie Ruda-Huta, które ukazują się od 15 lat oraz artykuły w *Roczniku Chełmskim*. Podczas uroczystości, chcąc podziękować za wieloletnią współpracę oraz uczcić jubileusz 15-lecia Antoni Franecki otrzymał odznaczenia: Zasłużony dla Kul-

tury Powiatu od Starosty Chełmskiego **Piotra Deniszczuka** oraz odznaczenie Rocznika Chełmskiego od Prezesa Stowarzyszenia Rocznik Chełmski **Andrzeja Rybaka**. Otrzymał mnóstwo życzeń, gratulacji i podziękowań od Wójta Gminy Ruda-Huta **Kazimierza Smala**, Dyrektora Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie **Adama Marszałuka**, Dyrek-

tora Gminnego Ośrodka Kultury **Marcina Woszczewskiego**, Dyrektora Biblioteki Publicznej Gminy Ruda-Huta **Marty Kordas**. Nie zabrakło również wielu wyrazów sympatii i wdzięczności od związanego z gminą Ruda-Huta potomka Henryka Michała Kamieńskiego, mieszkającego w Argentynie **Ricardo Kamieńskiego**. Niezwykle miłym akcentem wieczoru był koncert zespołu Bokoryna, który, ze śpiewem na ustach, wkroczył na scenę z tortem, prezentem oraz życzeniami 100 lat. Specjalnie na tę okazję, zaprzyjaźniony z Antonim Franeckim zespół Bokoryna, przygotował również jego ulubioną piosenkę.

Wkład pracy Antoniego Franeckiego w zachowanie historii dzisiejszej gminy Ruda-Huta jest ogromny i niezwykle ważny dla wszystkich mieszkańców gminy Ruda-Huta, jak również dla historyków i regionalistów terenu województwa lubelskiego.

Marta Kordas

Narodowe Czytanie *Moralności pani Dulskiej*

13 września 2021 r. Szkoła Podstawowa w Rudzie-Hucie oraz Biblioteka Publiczna Gminy Ruda-Huta wspólnie zorganizowały Narodowe Czytanie w klasach siódmej i ósmej.

W tym roku lekturą była „Moralność pani Dulskiej” Gabrieli Zapolskiej. Przygotowane fragmenty, z podziałem na role, odczytywali uczniowie wcielając się w bohaterów dramatu. Dodatkowo nauczycielka języka polskiego, **Agnieszka Polak**, wprowadziła uczestników w problematykę utworu. Zapoznała uczniów z wywodzącym się od głównej bohaterki słowa dulszczyzna oraz przeprowadziła dyskusję o pojmowaniu moralności przez bohaterkę dramatu, panią Dulską.

Marta Kordas

Błogosławiona wieś wg Heleny Popek

20 września 2021 r. w sali widowiskowej Huty Kultury odbyło się spotkanie z dr. Leonem Popkiem, Zastępcą Dyrektora Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej oraz Prezesa Towarzystwa Przyjaciół Krzemieńca i Ziemi Wołyńsko-Podolskiej w Lublinie. Dotyczyło ono publikacji „Błogosławiona wieś” Heleny Popek oraz tematyki wydarzeń na Wołyniu w 1943 r.

W spotkaniu uczestniczyli uczniowie i nauczyciele Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie oraz mieszkańcy gminy, w szczególności ci, których przodkowie wywodzili się z Wołynia.

Dr Popek opowiadał o autorce książki „Błogosławiona wieś”, która była jego mamą, jak również o wsi w której się urodziła, Woli Ostrowieckiej. 30 sierpnia 1943 r. ta wieś oraz oddalone o 1,5 km Ostrówki zostały otoczone przez grupy UPA, które zamordowały większość mieszkańców obu wsi. Helenie Popek oraz częściowo jej rodzinie udało się uratować. Zginął natomiast jej ojciec oraz siostra z mężem i dziećmi.

Leon Popek opowiadał również o zwyczajach, tradycjach, które z Wołynia przysły wraz z mamą do Karolinowa, gdzie potem mieszkała

z mężem i gdzie wspólnie prowadzili gospodarstwo. Nie obyło się bez historii o mieszkańcach Woli Ostrowieckiej, ich rozterkach i perypetiach związanych z codziennym życiem.

Ważną częścią spotkania była analiza przyczyn zbrodni wołyńskiej, gdyż, jak wynika z relacji, Polacy i Ukraińcy żyli obok siebie w bardzo dobrych stosunkach.

W wyniku napaści ukraińskich nacjonalistów zginęło około 60 tys. Polaków oraz blisko 20 tys. Ukraińców.

Od 1943 r. pierwszy raz mieszkańcy Woli Ostrowieckiej i Ostrówek pojechali na to miejsce w 1992 r. Po wsiach pozostały wtedy już tylko drzewa owocowe, cmentarz w Ostrówkach oraz krzyż misyjny z 1938 r. i figurka Matki Boskiej, która niegdyś stała przy kościele. Z obu wsi udało ekshumować i pochować na cmentarzu w Ostrówkach ponad 600 osób, do odnalezienia pozostało jeszcze około 370.

Rokrocznie dr Leon Popek wraz z grupą wolontariuszy wyjeżdżają porządkować cmentarz w Ostrówkach, a pod koniec sierpnia organizowana jest pielgrzymka. Na cmentarzu podczas mszy świętej Polacy i Ukraińcy wspólnie się modlą.

Marta Kordas

Grzegorz Czerwicki mówi: nie jesteś skazany

24 września 2021 r. w Hucie Kultury odbyło się spotkanie z Grzegorzem Czerwickim, człowiekiem, który pozostawił za sobą trudną i bolesną historię swojego życia. Dziś jeździ po całej Polsce i wszystkim mówi: nie jesteś skazany!

Grzegorz Czerwicki jest autorem książki „Nie jesteś skazany”. Jest to historia jego życia. Wychowywał się w rodzinie patologicznej, gdzie ojciec był alkoholikiem i nigdy nie interesował się synem, matka natomiast należała do osób niezaradnych życiowo, co w rezultacie również doprowadziło ją do alkoholizmu. Brak zainteresowania ze strony rodziców oraz przekazania właściwych wartości spowodowały, że chłopak zaczął kraść a z czasem popadł w nałogi: alkoholizm, narkotyki i różnego rodzaju używki. To wszystko zaprowadziło go na 12 lat do więzienia. I właśnie tam odmienił swoje życie, kiedy jeden z osadzonych dał mu do czytania Biblię. Dziś ma żonę, dzieci, pracuje i przedstawia swoje świadectwo więźniom, wychowankom zakładów poprawczych, szkołom. Swoim przykładem chce pokazać, że każdy, kto przeżył lub przeżywa trudne relacje w swoim życiu nie jest skazany na porażkę i może zacząć żyć pełnią życia.

W Hucie Kultury jego historii

wysłuchali uczniowie Szkoły Podstawowej w Rudzie-Hucie oraz mieszkańcy gminy.

Książka „Nie jesteś skazany” jest dostępna w Bibliotece Publicznej Gminy Ruda-Huta. Spotkanie było finansowane z funduszy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Marta Kordas

ECHA DZIEJÓW:

Z czasów cerkwi ritus graeci w Rudzie

Pod koniec XVI wieku, w 1596 roku w Brześciu Litewskim, położonym nad rzeką Bug, odbył się synod, zjazd duchowieństwa kościoła rzymskokatolickiego i kościoła prawosławnego Rzeczypospolitej Obojga Narodów¹.

Wynikiem synodu było połączenie czyli unia obu kościołów. Część wyznawców prawosławia uznała papieża za głowę kościoła. Przyjęli oni dogmaty (prawdy wiary) katolickie. Nabożeństwa zaś odprawiano według rytu (obrazdki) bizantyjskiego, pozostawiono kalendarz juliański². Duchownych nie obowiązywał celibat – zawierali związki małżeńskie. Ówczesny król Rzeczypospolitej – Zygmunt III Waza poparł decyzję o unii.

Unia powszechnie zwana była Unią Brzeską. Wyznawcy powstałego z połączenia Kościoła zwani byli Unitami albo Grekokatolikami. Łacińskie określenie „ritus graeci” (rg).

Na terenie ówczesnej Rzeczypospolitej obok wyznania rzymskokatolickiego, prawosławnego, mojżeszowego, pojawiło się nowe - unickie. Z czasem także na Chełmszczyźnie i na terenie obecnej gminy Ruda-Huta powstawały parafie unickie, zwane parochie. Administrowali nimi księża unicy zwani parochami albo plebanami. Prowadzili oni dokumentację parafialną, wśród niej akta stanu cywilnego, a więc rejestr urodzeń, ślubów, zgonów. Z tego tytułu zwani byli: urzędnikami stanu cywilnego tak jak księża pozostałych wyznań.

Chełmska „Górka” stanowiła unickie centrum Chełmszczyzny. Tutaj, w katedrze znajdował się wizerunek - ikona Patronki Unitów i Rzeczypospolitej - Chełmskiej Madonny, którą po bitwie pod Beresteczkiem (1651) nazwano Matką Boską Chełmską³. Lud Chełmszczyzny zwał ją Panią Chełmogórką. Jakub Jan Susza - unicki biskup eparchii (diecezji) chełmskiej szerzył jej kult i umacniał tutejszy Kościół unicki w XVII wieku.

W oparciu o postanowienia synodu brzeskiego dotychczasowe cerkwie prawosławne przystosowano do wymogów nowego wyznania. Rezygnowano z ikonostasów⁴ oddzielających nawę - dla wiernych od części ołtarzowej. Pojawiły się ołtarze - główne i boczne, dzwonki, konfesjonały, organy, ławki dla wiernych, nie było ich w cerkwiach prawosławnych. Wśród przyborów liturgicznych - monstrancje, puszki na komunikanty, mszały, nowe szaty liturgiczne. Zmieniła się też między innymi forma spowiedzi. Komunię udzielano w postaci komunikantów. Odprawiano nabożeństwa różańcowe, godzinki, śpiewano polskie pieśni religijne, trzy razy w ciągu dnia, rano o godz. 6, w południe i wieczór dzwoniło na Anioł Pański.

Istniejącą od lat w Rudzie cerkiew prawosławną też przemianowano i „przerobiono” na cerkiew unicką. Prawdopodobnie jej wyposażenie, ze względu na ubogość parafian, trwało wiele lat. Niemniej z niektórych zapisów wynika, że posiadała „stosowne obrazy i rzeźby”. Wykopaliska zachowanych przedmiotów ukazały jej wyposażenie w inne konieczne przedmioty. W wykopaliskach w Rudzie znaleziono m. in.: puszki na komunikanty, patenę, księgi liturgiczne, świecznik pod psachal, mosiężne żyrandole, szczątki szat liturgicznych, srebrne koszulki do ikon, ikony zniszczone i wiele innych.

Źródła podają, iż w Rudzie, w pobliżu Chełma, w unickiej cerkwi znajdowały się ikony - obrazy o tytułach: Św. Michał Archanioł poraża diabła (inskrypcja - napis łaciński), Anioł Stróż trzymający diabła na łańcuchu, dwie ikony Świętej Trójcy podpisane cyrylicą, Pokłon pastery obraz z XVIII wieku, Wniebowstąpienie Chrystusa z początku XIX wieku, Modlitwa w Ogroju XIX wiek, Chrystus Chrystusa 1867 rok, S.(święta) Oksenia i inne, w sumie dwanaście⁵.

Spośród rzeźb w tej cerkwi znana jest Głowa św. Jana na misie (misa zniszczona) - symbol męczeństwa. Rzeźba oparta o zapis w Nowym Testamencie (Mateusz, rozdz. XVII, Marek rozdz. VI)⁶.

Oprócz cerkwi i parafii unickiej rudzieńskiej istniały także w Łukówku pw. Św. Pokrowy (Opieki Najświętszej Bogurodzicy), w Sawinie pw. Zaśnięcia Bogurodzicy, w Serebryszczu pw. Niepokalanego Poczęcia

NMP, w Uhrusku pw. Wniebowzięcia NMP i w Świerżach (wezwanie nieznane), prawdopodobnie Piotra i Pawła (?).

Oto informacje o niektórych rudzieńskich - rudeńskich księżach: ks. Benedykt Kozminski pleban rudzieński w latach 1811 - 1816 pełnił jednocześnie funkcję dziekana chełmskiego, przed 1788 rokiem plebanem rudeńskim był ks. Sokołowski, imię nieznane, w 1788 roku administratorem cerkwi „rudeńskiej” w dekanacie chełmskim, był paroch uhruski, ks. Jan Wiżawski. On to, wyraził zgodę na uprawianie przez Pelagię Sokołowską, wdowę po proboszczu rudeńskim, ziemi parafialnej w zamian za piątą część zbiorów z „...zasiewu Jarzynnego, łąk i ogrodów...”. (Uprawa tej działki zabezpieczała w żywność rodzinę po zmarłym parochu)⁷. W tym okresie wierni w Rudzie i Cułzycach w skali rocznej na rzecz cerkwi poza dziesięciną uiszczali opłatę w wysokości 30zł⁸. Jakub Lewicki, urodzony w Królestwie Polskim, w 1800 roku. Wykształcony w Lublinie. Wyświęcony w 1826 roku. Administrator parafii w Rudzie. Wcześniej, w latach 1820 - 1825 w Chełmie. Zmarł 11.11.1870 roku w Rudzie⁹. Pochowany na tutejszym cmentarzu, obecnie prawosławnym. Ulanicki Leon, urodzony w 1813 roku w Królestwie Polskim. Ukończył 4 klasy w Szczepreszynie. Wykształcenie duchowne zdobył w Chełmie. Wyświęcony w 1837 roku. Administrator parafii w Rudzie, Łukówku, Uhrusku. W latach 1853 - 1856 administrator dekanatu Chełm. Zmarł tutaj 28. 09. 1856 roku¹⁰. Ulanicki Witold Aleksander, urodzony w 1847 roku, w Królestwie Polskim. Ukończył 4 klasy w Hrubieszowie. Wykształcenie duchowne zdobył w Chełmie. Wyświęcony w 1870 roku. Administrator parafii unickiej w Buszynie. Od 1874 roku internowany w Kurowie, Lipsku, Kaliszu, Rudzie. Stąd zbiegł do Galicji. Tam w Łanowcach pełnił funkcję proboszcza. Zmarł po 1913 roku¹¹. Tusiewicz Mikołaj, mieszczanin, urodzony w 1842 roku, Królestwie Polskim. Wykształcenie podstawowe i duchowne w Chełmie¹². Wyświęcony w 1872 roku. Był bazylianinem. Pełnił funkcję administratora parafii w Mogielnicy, Holi, Rudzie. Sekularyzował się, czyli wrócił do stanu świeckiego; zaś w 1875 roku przyjął prawosławie i po 1875 roku pracował w parafii w Rudzie, ale już prawosławnej¹³. Tutaj zmarł w 1896 roku i tutaj został pochowany na przycerkiewnym cmentarzu. Do obecnych czasów od strony drogi stoi upamiętniający pomnik nagrobny. W roku śmierci, w lutym, za przywracanie prawosławia otrzymał srebrny medal na aleksandrowskiej wstędze, na pamiątkę imperatora (cara) Aleksandra III z prawem noszenia go¹⁴. Inni: Lemański Wojciech, administrator w Rudzie i Łukówku. Zmarł 2. 04. 1831r.; Szulakiewicz Jan - sędzia Konsystorza (zebrania duchownych) i paroch w Rudzie. Zmarł 19. 09. 1863r.;

Parafia unicka w Rudzie obejmowała miejscowości Ruda, Rudka. Należała do dekanatu chełmskiego. Wśród zapisanych aktów urodzenia w parochii Ruda spotyka się akty miejscowych wyznawców judaizmu - Żydów mieszkających na terenie tej parafii.

Z dostępnych (niekompletnych) akt stanu cywilnego parafii unickiej w Rudzie z lat 1811 - 1822 wynika, że urodziło się (zapisano) w tym okresie 274 dzieci, zawarto 54 małżeństwa, zaś tylko w latach 1811 - 1816 zmarło 138 osób.

Z akt dowiadujemy się też, że w tym czasie: Leśniczówka i Rudka leżały w gminie rudzieńskiej (siedziba w Rudzie - autor); Wincenty Zieliński l. 26, był leśniczym Lasów Narodowych w Rudzie, dobra Ruda podlegały Starostwu Chełmskiemu - (autor); Marcin Kamiński, l. 35, to były podleśniczy Lasów Narodowych w Rudzie; Jan Giryczuk, l. 44, to „mistrz sztuki tkackiej” w Rudzie; Wincenty Klimkiewicz, l. 35, to „mistrz sztuki młynarskiej w Rudzie”; Jędrzej Klimkiewicz, l. 24, to „mistrz sztuki młynarskiej w Rudzie”; Żyd, Berkowicz Trayter, był arendarzem (dzierżawcą) w Rudzie; starozakonny Żyd, Leyba Zeylitowicz l. 40, mieszkał „na szynku” w Rudzie¹⁵.

Parafia unicka w Rudzie, podobnie jak inne w Królestwie Polskim, istniała do 1875 roku. Tego roku ukazem carskim zlikwidowano Chełmską Diecezję Unicką, Zakon Bazylianów w Chełmie, który kształcił duchownych unickich. Katedrę unicką na „Górcę” „przerobiono” na sobór prawosławny. Rozpoczęto likwidację wyznania unickiego, jego wierzni „na siłę” przyłączano do prawosławia. Stawiali oni opór przez wiele lat. Było wiele przypadków, kiedy unicy w tajemnicy, wędrowali poza granice Królestwa Polskiego, szczególnie do Galicji, aby tam zawrzeć związek małżeński.

7 Zasiew wiosenny.

8 W. Bobryk, Duchowieństwo unickiej diecezji chełmskiej w XVIIIw, str. 127.

9 Jak wyżej.

10 „Chołmskij Greko - Uniatskij Miesjacownik, nr 45/ 1872. str.144

11 Jak wyżej, str. 170.

12 Jak wyżej, str. 171.

13 Zapewne w klasztorze bazylianów w Chełmie, zlokalizowanym obok ówczesnej katedry unickiej na „Górcę”.

14 Jak wyżej, str. 170.

15 A. Wawryniuk Leksykon powiatu chełmskiego, Chełm 2001. str. 292.

16 Akta parafii unickiej w Rudzie lata 1811 -1826.

1 Rzeczypospolita powstała w 1569 roku (Unia Lubelska) z połączenia Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskie

2 Różnica dat - 13 dni później w stosunku do obowiązującego kalendarza gregoriańskiego.

3 Oryginalna ikona MBCh znajduje się w muzeum, w Łucku na Ukrainie.

4 Ściana z trojgiem drzwi bogato zdobiona ikonami.

5 Po 1875r. przekazał je ks. Dymitr Kraskowski do Rosyjskiego Muzeum Cerkiwno - Archeologicznego w Chełmie. P. Sygowski, Rosyjskie Muzeum..., Rocznik Chełmski T. 17.

6 W witrażu okiennym kościoła w Rudzie - Hucie znajduje się taki obraz.

Na terenie Lasów Żalińskich w roku 1886 odbyło się tajne nabożeństwo Unitów, związane z corocznym chełmskim odpustem z 8 września¹⁷. Wtedy ochrzczono dzieci, zawarto związek małżeński. Zdarzenie to nazwano „Weselem w Księżej Dolinie”.

Rosyjskie władze Królestwa Polskiego podejmowały różne działania, aby przeciągnąć na prawosławie. Karano „opornych”, odmawiających zmiany wyznania. Dochodziło do utarczek z Kozakami a nawet ofiar spośród Unitów. Zdarzyły się to w Drelowie, Pratulinie na Podlasiu. Zdarzały się zsyłki na Sybir. Świątynie - unickie cerkwie, zamieniano na cerkwie prawosławne.

Właściciele i dzierżawcy dóbr Ruda zobowiązani byli dostarczać rocznie – ...13 sążni drewna opałowego szczykowego miękkiego Plebanowi w Rudzie ... z dóbr Ruda do Rządu przyłączonych z mocy aktu z 24 listopada/9 grudnia 1836 roku - na opał. Obowiązek ten zapisano w Księgach grodzkich Chełma¹⁸.

Parochianie (parafianie) mieli prawo korzystania z serwitutów¹⁹ – z drewna na remonty i płoty. Było to postanowienie Komisarza do spraw Włościańskich powiatu chełmskiego z 16 maja 1869 roku²⁰.

Właściciel dóbr Ruda, Henryk Michał Kamieński zapowiedział uwolnienie miejscowych chłopów od pańszczyzny. Widząc ich niedowierzanie obiecał złożyć w miejscowej unickiej cerkwi przysięgę na spełnienie tej zapowiedzi.

Parafia unicka w Rudzie posiadała też grunty orne, łąki, las. Stanowiły one zapewnienie bytu parochowi i służbie cerkiewnej. Potwierdzeniem tego jest zapis z okresu międzywojennego ...*parcelacja gruntów pounickich jest na ukończeniu...*²¹, kiedy już rozsprzedawano je.

Oto autentyczny zapis aktu ślubu w rudzieńskiej (rudeńskiej) parochii, z 1811 roku: *Roku Tysięcznego Ośmsetnego Jedynastego Dnia Trzeciego Miesiąca Lutego. Przed Nami Dziekanem Chełmskim Plebanem Rudzieńskim rg. Sprawującym Obowiązki Urzędnika stanu Cywilnego Gminy Rudzieńskiej, Powiatu Chełmskiego w Departamencie Lubelskim Stawili się Jędrzej Klimkiewicz Młodzian Maister Kunsztu Młynarskiego dotąd w Rudzie przy Rodzicach zostający Mający podług złożonej Metryki wyięty z Xiąg Kościoła Pułchowskiego Lat Dwadzieścia Dwa, w Asystencji rodziców swoich, Antoniego Klimkiewicza Lat Piędziesiąt i Maryanny z Woyciuków tak że mającej Piędziesiąt Matki Swey w Rudzie zamieszkałych – Tudzież Panna Katarzyna Pawlukowna dowodząca złożoną Metryką wyiętą z Xiąg Cerkwi Swirzowskiej Lat Osmnaście mająca w asysten-*

cji Swey Rodzonej Matki Tatyanny z Trociuków pierwszego Małżeństwa Polakowej Lat Piędziesiąt Mającej a Teraz Tymona Mazurka w Rudzie na Gospodarstwie Rolnickim zamieszkałego Żony – Strony żądają abyśmy do Ułożonego między nimi Obchodu Małżeństwa przystąpili którego Zapowiedzi uczynione były przed drzwiami Domu Naszego Gminnego²² to jest pierwsza Dnia Dwudziestego Miesiąca Stycznia roku bieżącego a druga dnia dwudziestego Siudmego tego Miesiąca i roku bieżącego o godzinie Dziewiątej przed Południem w Niedziele – Gdy o żadnym zatamowaniu pomienionego Małżeństwa uwiadomieni nie zostaliśmy a Rodzice niniejszym na Obchód tegoż zezwalają przychyliąc się zatem do żądania stron Stawających po przeczytaniu wszystkich wyżej wymienionych Papierów Działu Szóstego w Tytule Kodexu Napoleona o Małżeństwie Zapytaliśmy się Przyszłego Małżka i Przyszłej Małżki czyli chcąc połączyć się z sobą węzłem małżeńskim na co gdy każde z nich oddzielnie odpowiedziało iż taka jest ich wola. Ogłaszamy w Jmieniu Prawa że Jędrzej Klimkiewicz młodzian i Panna Katarzyna Pawlukowna są połączeni z Sobą Węzłem Małżeńskim czego Akt w przytomności Wincentego Klimkiewicza Rodzonego Brata wyżej. Wspomnianego Młodziana mającego Lat Dwadzieścia pięć w Cycowie zamieszkałego tudzież drugiego Brata Jana Klimkiewicza mającego Lat dwadzieścia dziewięć w Sawinie Zamieszkałego - Majstrów Kunsztu Młynarskiego niemniej Tymona Mazurka Liczącego Lat Piędziesiąt Ojczyzna wyżej. Wspomnianey Małżki i Stefana Pawluka rodzzonego Brata teyże mającego Lat trzydzieści obuch w Rudzie na Gospodarstwie Rolnickim zamieszkałych. Niniejszy Akt stawiającym był przeczytany i przez Nas podpisany ile że stawiające Osoby pisać nie umieją. Xiądz Benedykt Kozminski Dziekan Chełmski Pleban Rudzieński Urzędnik stanu Cywilnego²³.

Źródła:

1. W. Bobryk, *Duchowieństwo unickiej diecezji chełmskiej w XVIII w.*
2. K. Janczykowski, *Ósmy wrzesień na Górze Chełmskiej w dniach tryumfu i klęski*. Chełm 1946.
3. W. Pawlak, *Studia staropolskie* T. XXX; *Jakub Susza – zapomniany świadek ...*, str. 211; IBL PAN; W-wa 2011.
4. P. Sygowski, *Rosyjskie muzeum...* Rocznik Chełmski, t.17.
5. A. Wawryniuk, *Leksykon powiatu chełmskiego*. Chełm 2001.
6. *Chołmskij Greko – Uniatskij Miesjacownik*, nr 45/1872.
7. APLOCH, *Księgi grodzkie Chełma*.
8. Akta parafii unickiej w Rudzie z lat 1811- 1826 (Internet).

Ruda-Huta, listopad 2020r.

Antoni Franecki

17 Władze carskie zajęły unicką katedrę na chełmskiej „Górze”.

18 Taki sam obowiązek mieli też wobec cerkwi w Chełmie.

19 Serwitut – prawo do korzystania z cudzej własności.

20 APLOCH, akta hipoteczne dóbr Ruda.

21 Pismo Wojewódzkiego Urzędu Lubelskiego... Nr L. RU/III/PU/og/39 z dn. 7. 06. 1939r.

22 Budynek Urzędu w Rudzie (Wsi).

23 Akta parafii unickiej w Rudzie lata 1811 – 1826.

XVI Wakacyjny Turniej Dzikich Drużyn w Piłce Nożnej o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta

W dniach 17-18 lipca 2021 r. na boisku Orlik w Rudzie-Hucie 12 drużyn piłkarskich zmierzyło się w XVI Wakacyjnym Turnieju Dzikich Drużyn w piłce nożnej o Puchar Wójta Gminy Ruda-Huta.

W kategorii wiekowej do 16 lat wyniki ukształtowały się następująco: 1. miejsce Bombelki Filipa, 2. miejsce Piekarze JR, 3. miejsce Pompa Team Żalin, 4. miejsce Orły Hutnika.

Tytuł króla strzelców otrzymał **Radosław Bulwan** z drużyny Piekarze JR, który w trakcie turnieju 8 razy umieścił piłkę w bramce. Najlepszym bramkarzem uznany został **Mateusz Łokiński**, grający w drużynie Pompa Team Żalin.

Czołowe miejsca w kategorii wiekowej powyżej 16 lat zdobyły dru-

żyny: 1. GKS Orzeł Srebrzyszcze, 2. Dzikie Wieprze - Ruda, 3. Chillwagon - Sawin. Tytuł króla strzelców otrzymał **Mateusz Tomaszewski** z drużyny GKS Orzeł, który w trakcie turnieju 6 razy umieścił piłkę w bramce.

Rozgrywki sędziował **Krzysztof Czerniakiewicz**.

Turniej zorganizowany został przez Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie oraz LKS Hutnik Ruda-Huta

XVII Bolkowanie

14 sierpnia 2021 r. w Hniszowie już po raz 17. odbyło się Bolkowanie, uroczystości imieninowe dębu Bolko. Ze względu na sytuację związaną z epidemią COVID-19 kolejny raz zamknęły się w jednym dniu.

W sobotni rano piętnastu wędkarzy zmierzyło się w zawodach spławikowo-gruntowych o puchar Wójta Gminy Ruda-Huta. Po zważeniu złowionych ryb komisja sędziowska ustaliła wyniki: 1. miejsce **Ryszard Kamyszek** 3 520 g, 2. miejsce **Zdzisław Kamyszek** 3 015 g, 3. miejsce **Grzegorz Mazurkiewicz** 2 590 g, 4. miejsce **Robert Hawryluk** 2 410 g, 5. miejsce **Andrzej Nafalski** 2 205 g. Największą rybę złowił **Roman Dudzik**, jazia o wadze 1 240 g. W sumie złowiono 20,86 kg ryb.

Ryszard Kamyszek, w nagrodę, otrzymał z rąk wójta **Kazimierza Smala** puchar Wójta Gminy Ruda-Huta, dyplom oraz nagrodę rzeczową, natomiast pozostali zawodnicy otrzymali dyplomy i nagrody rzeczowe. Po uhonorowaniu zawodników, tradycyjnie wszystkich uczestników zawodów zaproszono na kiełbasę z ogniska.

W turnieju piłki plażowej o Puchar Prezesa Stowarzyszenia Miłośników Gminy Ruda-Huta na podium stanęły drużyny: 1. miejsce 7 (SEVEN), 2. miejsce PERŁOWI, 3. miejsce HNISZÓW. Turniej sędziowali: **Małgorzata Suchań**, **Roman Czwaliniński**. Nagrody ufundowało Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta.

„V Przełajowy Bieg z Bolesławem” ukończyło 11 zawodników: 4 kobiety i 7 mężczyzn. Czołowe miejsca w swoich kategoriach zajęli: kobiety: 1. miejsce **Ewa Furmanik**, czas 50 min. 54 s, 2. miejsce **Ewelina Kowalczyk**, czas 57 min. 14 s, 3. miejsce **Monika Gołębiowska**, czas 58 min. 45 s. Mężczyźni: 1. miejsce **Łukasz Nestorowicz**, czas 40 min. 37 s, 2. miejsce **Konrad Koguciuk**, czas 42 min. 44 s, 3. miejsce **Patryk Furmanik**, czas: 47m 38 s. Bieg zorganizowany był przez Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta, Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie, Gminę Ruda-Huta oraz sekcję Krav Maga Ruda-Huta/Świerże.

Do turnieju strzeleckiego, zorganizowanego z Ligą Obrony Kraju, przystąpiło 25 osób. W poszczególnych kategoriach najwięcej punktów zdobyli: kategoria młodzieży do 16 lat: 1. miejsce **Jakub Borodej** - 38 pkt, 2. miejsce **Wojciech Kasprzak** - 31 pkt, 3. miejsce **Błażej Zwierzynski** - 25 pkt. Kategoria kobiet: 1. miejsce **Amelia Kasprzak** - 46 pkt, 2. miejsce **Agata Otkąta-Lewczuk** - 43 pkt, 3. miejsce **Agnieszka Woszczewska** - 40 pkt. Kategoria mężczyzn: 1. miejsce **Mirosław Paździor** - 46 pkt (dogrywka), 2. miejsce **Piotr Śliwa** - 46 pkt (dogrywka), 3. miejsce **Michał Kasprzak** - 45 pkt. Zawodników punktowali sędziowie sportowi kl. II Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego **Leszek Ligaj** i **Krzysztof Pietrzak**.

Podczas uroczystości odbyło się podsumowanie plebiscytu #HutaPasji ogłoszonego w styczniu przez Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie. Warunkiem uczestnictwa w plebiscycie była chęć podzielenia się swoim hobby/pasją. Pasjonaci zaprezentowali się na wystawie zorganizowanej podczas Bolkowania. Finaliści opowiedzieli o swoich zainteresowaniach w kilku zdaniach podczas wywiadu przeprowadzonego przez dyrektora GOK-u **Marcina Woszczewskiego** oraz wójta **Kazimierza Smala**. Uczestnicy plebiscytu zostali uwiecznieni w limitowanej edycji albumu *Pasjonaci gminy Ruda-Huta #HutaPasji 2021*, którą otrzymali na wyłączność podczas uroczystości.

Uczestnicy plebiscytu #HutaPasji: **Agnieszka Grabowska** - piernikowa cudotwórczyni, **Aleksandra Kruk** - pole dancerką, **Antoni Zieliński** - miłośnik paw, **Fabian Juściński** - łyżworolkowiec, **Faustyna Opolska** - gotująca z kaczką, **Joanna Kamińska** - tortowa wirtuozka, **Katarzyna Wasyńczuk** - amatorka piękna, **Maximilian Śliwiński** - Lego konstruktor, **Patrycja Psuja** - ta od dobrych aniołów, **Robert Wróblewski** - kolekcjoner chwil, **Tomasz Domański** - miłośnik węży.

W spływie kajakowym Bugiem wzięło udział 39 uczestników. Malowniczą trasą ze Świerż do Hniszowa przepłynęli 7 km.

W rajdzie rowerowym Ruda-Huta - Hniszów wzięło udział 26 uczestników. Rajd zorganizowała i nagrody dla uczestników ufundowała Szkoła Podstawowa w Rudzie-Hucie.

Wyniki zabaw i konkurencji dla dzieci: Bieg kelnera: 1. **Bartosz Doliński**, 2. **Krystian Walczuk**, 3. **Antoni Baranowski**. Minuta z rowerem: 1. **Bartosz Doliński**, 2. **Wojciech Rafalski**, 3. **Dominika Szarpak**. Wyścig żółwi: 1. **Bartosz Doliński**, 2. **Krystian Walczuk**, 3. **Wojciech Rafalski**. Kto zbierze więcej żołądździ: 1. **Gabriela Korzeniewska**, 2. **Szymon Rosolowski**, 3. **Magda Rozmarnowska**. Latające baloniki: 1. **Bartosz Doliński**, 2. **Krystian Walczuk**, 3. **Maja Bierut**. Samolotem do koszyka: 1. **Maksymilian Śliwiński**, 2. **Laura Lindzer**, 3. **Julia Skrzypiec**.

Jedną z wielu atrakcji podczas imprezy była ekspozycja broni, wyposażenia oraz sprzętu Wojsk Obrony Terytorialnej, w tym m.in.: ogródek sprawności dla dzieci, maskowanie, tor saperski. Ponadto wszyscy uczestnicy pikniku sportowo-rekreacyjnego mogli bezpłatnie skorzystać z parku zabaw.

Nagrody ufundowało Stowarzyszenie Miłośników Gminy Ruda-Huta i Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie.

Wydawca: Biblioteka Publiczna Gminy Ruda-Huta, ul. Niepodległości 36, 22-110 Ruda-Huta, e-mail: biblioteka@ruda-huta.pl, www.biblioteka.ruda-huta.pl; **Grupa redakcyjna:** Anna Bartoszevska, Iwona Borodej, Barbara Gałus, Barbara Humeniuk, Marta Kordas, Paweł Maśluch, Andrzej Niemiec, Jarosław Walczuk; **Korekta:** Maria Wróblewska, Andrzej Niemiec, Paweł Maśluch; **Skład:** Marta Kordas; **Druk:** „A3 Drukarnia” Przemysław Litwiniuk, ul. Krzywa 42, 22-100 Chełm.